

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden” (SOU 2021:21), Dnr M2021/00830

Sámiid Riikkasearvi (SSR) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på slutbetänkandet ”En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden” (SOU 2021:21) Dnr M2021/00830, med anledning härav avger SSR följande yttrande

Inledande kommentarer

SSR vill inledningsvis lyfta fram att det är nödvändigt och helt rätt i tid att arbeta för minskad klimatpåverkan från samhällets samtliga aktörer, samt att insatser måste genomföras såväl enskilt som gemensamt.

Forskare över hela världen är tydliga med att vi står inför ett växande globalt klimathot, klimatförändringarna påverkar oss alla. Inom renskötseln märker vi redan idag av effekterna av dessa klimatförändringar, bland annat genom extremväder och stora variationer. Nedisade och låsta marklavsbeten, massiva snödjup, torka, brand och förskjutna barmarksperioder med omfattande nederbörd är bara några exempel på effekterna av det förändrade klimatet som samebyarna ställs inför.

Direktivet och slutbetänkandet är omfattande såväl till sitt uppdrag som till betänkandets innehåll. SSR anser att det är svårt att få en helhetsbild av konsekvenserna av de förslag som presenteras i betänkandet. SSR lämnar härav enbart övergripande synpunkter på betänkandet.

Övergripande synpunkter på betänkandet

SSR anser att det är positivt att nuvarande regleringar i miljöbalken ses över. En översyn är nödvändig för att möta de utmaningar som vi idag står inför och som måste adresseras. En samtida miljöbalk kan bidra till att vi uppnår de satta klimatmålen.

SSR anser dock att det är av yttersta vikt att en effektivisering av dagens reglering sker med beaktande av allmänna och enskilda intressen och rättigheter. Det krävs således att alla eventuella förändringar i miljöbalken är förutsägbara för samtliga parter samt att rättssäkerheten för innehavare av särskild rätt, däribland renskötselrätten, inte åsidosätts.

SSR anser att betänkandet saknar en tydlig konsekvensbeskrivning av hur förslagen kommer att påverka renskötseln och innehavarna av renskötselrätten. Rennäringen är till sin natur arealkrävande och det är viktigt att ha tillgång till olika typer av funktionella områden för att den ska kunna fortsätta att existera. Detta innebär att nästan all annan markanvändning inom renskötselområdet berör rennäringen.

SSR menar att det är en stor brist att betänkandet saknar en tydlig konsekvensbeskrivning av hur förslagen kommer att påverka renskötselns förutsättningar och bedrivande.

Det måste också ses som anmärkningsvärt att renskötseln enbart nämns under avsnitt 8.5, särskilt mot bakgrund av att rennäringen utgör både ett allmänt och enskilt intresse.

SSR vill lyfta fram att det är viktigt att det tydliggörs att åtgärder som ska gynna miljön och den gröna omställningen inte medföra att det försvårar möjligheten till en omställning för renskötseln. Exempelvis så innebär flera vindkraftsparker bland annat ökade transporter för renskötseln, ökad arbetstid på skoter och ett hårdare tryck på renbetesmarkerna innebär mer utfodring av ren vilket minskar renens kapacitet som klimatsmart kött.

Naturen, renen och urfolket samerna är en helhet och renens betesland måste behandlas med respekt och försiktighet. Vi har åtagit oss ett ansvar att förvalta naturen på ett hållbart sätt. Ett respektfullt förhållande till naturen är en förutsättning för renens fortlevnad. En frisk, välmående och levande natur är en förutsättning för vårt traditionella levnadssätt, där den naturbetesbaserade renskötseln är central och en av grundstenarna i den samiska kulturen. SSR anser också att det även krävs kunskapsuppbyggnad avseende viktiga åtgärder för att minska negativ påverkan på renskötseln.

Särskilda kommentarer på betänkandet

I betänkandet framgår att *”Omprövning och tidsbegränsning måste tillämpas effektivt” – ”För att förslagen ska få en större effekt krävs dock ökade möjligheter till omprövning och tidsbegränsning av tillstånd”*. SSR ställer sig positiv till ökade möjligheter till omprövning och tidsbegränsning av tillstånd. Dock måste förslagen i denna del utredas vidare, bland annat så krävs det en mer genomarbetad konsekvensanalys av förslagen.

Många av de tillståndspliktiga verksamheterna kommer att medföra irreversibla skador på miljö, natur och för rennäringen. De skador som riskerar att uppstå utsläcks inte av att tillstånd tidsbegränsas eller att verksamheten omprövas. SSR anser således att dessa förslag behöver belysas ytterligare innan förändring sker.

I betänkandet nämns *”Ökad användning av biomassa (s.345)”*. SSR menar att det här finns en tydlig målkonflikt ett ökat uttag av biomassa försämrar förutsättningarna för biologisk mångfald och levande skogar. Vidare menar SSR att ett ökat uttag av biomassa riskerar att leda till ökade avverkningar. SSR ställer sig inte bakom betänkandets förslag om att se över Skogsvårdslagen för att möjliggöra ökat uttag av biomassa.

Avslutande kommentarer

SSR vill avslutningsvis lyfta fram och uppmuntra till genomförande av åtgärder som minskar konsekvenserna av klimatförändringar och som sker med hänsyn till renskötseln och renens tillgång till naturbete.

Sámiid Riikkasearvi

Jenny Wik Karlsson

Förbundsjurist/verksamhetschef

